

Speuren naar kleuren

Eén van de activiteiten die wij met ons bedrijf *Veldman en Veltman restauratie- en decoratieschilders* met regelmaat uitvoeren, is het doen van een kleuronderzoek of kleurverkenning. Hierbij wordt de geschilderde geschiedenis van een exterieur of een interieur van een pand blootgelegd.

Dit wordt gedaan door te krabben met een chirurgisch scalpelmesje, om zo laag voor laag in een zogenaemde *kleurtrap*

exterieur was gelukkig meer historisch materiaal aanwezig in de vorm van oude verflagen of grotere fragmenten. Op een aantal onderdelen was het mogelijk om een kleurtrap te zetten. Waar het historische verfpakket niet meer volledig was, zijn puncties gezet om zo op zoek te gaan naar de oudste afwerkingen.

Het voert te ver om in dit kader het gehele onderzoek te belichten, maar we

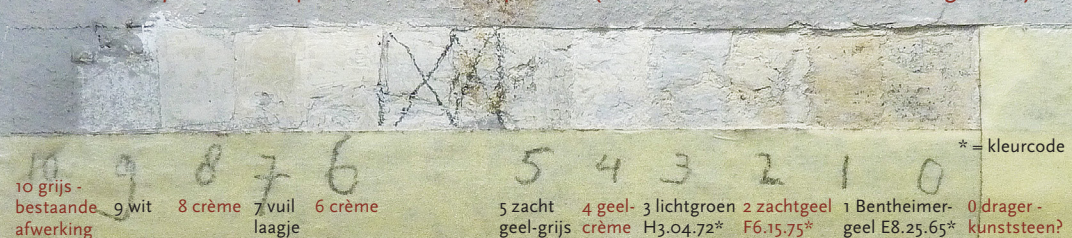
Op de ramen werden oude zandsteenkleurige verffragmenten aangetroffen (foto rechts).

De stucwerkpoort dateert in zijn huidige verschijningsvorm uit 1878. Het was daarmee het meest logisch om voor het totale kleurbeeld van de Vermaning deze periode als uitgangspunt te nemen. Het vertalen van de resultaten naar een kloppend historisch beeld blijft echter altijd een interpretatie, zeker wanneer, zoals in dit onderzoek het geval was, het complete historische verfpakket niet meer aanwezig is.

Aangezien het voor de oudste kleuren die wij hebben aangetroffen heel aannemelijk leek dat deze uit voornoemde periode afkomstig zouden kunnen zijn, is dit vervolgens ons uitgangspunt geworden en hebben wij op basis daarvan een adviserend kleurvoorstel gedaan. Het kleurvoorstel is, na beoordeling van de opgezette proefstukken, op de gevel aangebracht. Hoewel wij zelf in eerste instantie nog enige aarzeling hadden ten aanzien van het uitbundige kleurbeeld van de stucwerkpoort, zijn de geluiden zoals wij die overgebracht krijgen positief en instemmend. Het lijkt te kloppen, men herkent het beeld van vroeger. De Vermaning heeft een veel krachtiger uitstraling en een sprekender aanzien gekregen. Het was een bijzondere en uitdagende opdracht voor ons!

De kleurtrap van het kapiteel van de linkerpilaster (bovenkant van het kolomvormige deel)

de opbouw van de verflagen zichtbaar te maken. Hierbij worden verschillende onderdelen van het desbetreffende pand onderzocht, om verbanden te kunnen leggen en samenhang tussen deze onderdelen te kunnen vaststellen. Ook bouwhistorische informatie of archiefmateriaal (oude bestekken, foto's) worden hierbij, indien voorhanden, bestudeerd.

In 2010 werden wij door *Bureau voor Bouwhistorie BDM* gevraagd de stucwerkpoort van de Doopsgezinde Vermaning in Drachten op kleur te onderzoeken. Dat viel niet echt mee, aangezien de poort inmiddels gegritstraald was. We hebben daardoor moeten speuren naar minuscule verffragmentjes in de poriën van de steen. Van kleurtrappen of een enigszins compleet verfpakket was in dit geval geen sprake meer.

Toch hebben we aan de hand van de gevonden fragmenten een kleurvoorstel kunnen doen, wat door het zetten van proefvlakken beoordeeld kon worden.

In 2014 is dit kleuronderzoek op verzoek van de Doopsgezinde Gemeente Drachten-Ureterp uitgebreid naar de rest van het exterieur van het pand, dat inmiddels ook aan onderhoud toe was. Op de diverse onderdelen van dit

lichten er een paar vondsten uit.

Op één plaats aan de goot aan de voorzijde van de kerk werd een brosse oude verflaag aangetroffen in een okerkleur, afgedekt door een pakket modernere verflagen (foto hieronder).

Deze kleurlaag was op de gootlijst de enige kleur die een overtuigend oude indruk maakte. Bovendien harmonieerde de kleur goed met het kleurbeeld op de toegangspoort. Wij hebben daarom gemeend deze kleur in het kleurvoorstel op te kunnen nemen.

Op de kopse kant van de voordeur werd, in tegenstelling tot het deurfront, een compleet lijkend verfpakket aangetroffen. De oudst aanwezige kleur was een roodbruin (foto links).

Kopse kant voordeur

Kleurvoorstel stucwerkpoort – tekening van M. van Voorn, Bureau voor bouwhistorie BDM